

Narzędzie badawcze pt. *Opinia nauczycieli nauczania początkowego na temat reformy edukacji w 1999 roku*

29 listopada 2025

z metodologii pracy dyplomowej

Do pomiaru wartości poszczególnych autorka wykorzystwała kwestionariusz ankiety.

Kwestionariusz ten został stworzony dla potrzeb pisanie niniejszej pracy i możliwości przeprowadzenia potrzebnych badań.

Konstrukcja narzędzia

W kwestionariuszu zostało umieszczone dziewięć pytań typu zamkniętego. W zależności od rodzaju pytania zastosowano trzystopniową, czterostopniową lub pięciostopniową skalę odpowiedzi.

Proces konstruowania kwestionariusza ankiety został poprzedzony wnikliwą analizą literatury przedmiotu oraz operacjonalizacją zmiennych, co pozwoliło na precyzyjne dobranie treści pytań do celów badawczych. Kwestionariusz otwiera instrukcja dla respondenta, która w sposób jasny i zwięzły wyjaśnia cel prowadzonych badań, gwarantuje pełną anonimowość oraz instruuje o sposobie udzielania odpowiedzi. Zabieg ten ma kluczowe znaczenie dla zredukowania lęku przed oceną oraz zbudowania atmosfery zaufania, co bezpośrednio przekłada się na rzetelność uzyskiwanych danych. Właściwa część narzędzia składa się ze wspomnianych dziewięciu pytań zamkniętych, które stanowią merytoryczny trzon badawczy i

dotyczą bezpośrednio percepcji zmian wprowadzonych przez reformę edukacji z 1999 roku. Pytania te zostały ułożone w logicznym porządku, rozpoczynając od kwestii ogólnych, a kończąc na zagadnieniach bardziej szczegółowych, co pozwala respondentowi na stopniowe wchodzenie w tematykę badania i zapobiega efektowi znużenia. Język użyty w sformułowaniach pytań jest precyzyjny, neutralny i dostosowany do poziomu kompetencji językowych grupy zawodowej nauczycieli, unikając jednocześnie sformułowań sugerujących odpowiedź.

W kwestionariuszu zastosowano zróżnicowane skale odpowiedzi, dobierając je adekwatnie do specyfiki mierzonej zmiennej. Pięciostopniowa skala, wzorowana na klasycznej skali Likerta, została wykorzystana w pytaniach badających natężenie postaw i opinii, na przykład w kwestii oceny przygotowania merytorycznego do wdrażania reformy czy poziomu satysfakcji z nowych programów nauczania. Respondent ma w tym przypadku możliwość wyboru jednej z opcji rozpiętych na kontinuum od pełnej akceptacji, poprzez umiarkowaną zgodę, postawę neutralną, aż do całkowitej negacji. Zastosowanie nieparzystej liczby stopni pozwala badanemu na ucieczkę w bezpieczną opcję środkową („trudno powiedzieć” lub „nie mam zdania”), co jest istotne w przypadku kwestii kontrowersyjnych, gdzie nauczyciel może nie mieć wyrobionego jednoznacznego poglądu. Taka konstrukcja kafeterii pozwala na uchwycenie pełnego spektrum nastrojów panujących w badanym środowisku, włączając w to również postawy ambiwalentne.

W przypadku pytań, w których badaczowi zależało na wymuszeniu na respondencie zajęcia konkretnego stanowiska, zastosowano skalę czterostopniową. Eliminacja środkowej, neutralnej wartości zmusza badanego do opowiedzenia się po stronie pozytywnej lub negatywnej oceny danego zjawiska, co jest szczególnie przydatne przy diagnozowaniu zdecydowanych tendencji w grupie. Skala ta została użyta przykładowo w pytaniach dotyczących oceny przydatności konkretnych rozwiązań organizacyjnych, gdzie brak zdania mógłby być interpretowany

jako brak wiedzy lub zainteresowania tematem. Z kolei skala trzystopniowa została zarezerwowana dla pytań o charakterze bardziej faktograficznym lub porządkującym, gdzie spektrum odpowiedzi ogranicza się do stwierdzenia występowania zjawiska, jego braku lub sporadyczności. Taka dywersyfikacja skal pomiarowych służy nie tylko urozmaiceniu formy kwestionariusza, ale przede wszystkim zwiększeniu trafności pomiaru poprzez dopasowanie narzędzia do natury badanego zjawiska.

Integralną częścią konstrukcji narzędzia jest umieszczona na końcu kwestionariusza metryczka. Została ona wyodrębniona graficznie od części merytorycznej, aby wyraźnie zaznaczyć zmianę charakteru pytań. Metryczka zawiera zestaw pytań o zmienne niezależne, takie jak wiek, płeć, wykształcenie, stopień awansu zawodowego, staż pracy ogółem oraz staż pracy w nauczaniu początkowym. Dane te są niezbędne do późniejszej analizy korelacyjnej i sprawdzenia, czy opinie na temat reformy są determinowane przez czynniki socjodemograficzne lub zawodowe. Umieszczenie metryczki na końcu ankiety jest zabiegiem celowym, wynikającym z zasad psychologii badań społecznych – pytania o dane osobiste, choć anonimowe, mogą być postrzegane jako ingerujące w prywatność, dlatego zadaje się je dopiero po tym, jak respondent zaangażuje się w wypełnianie ankiety i nabierze zaufania do intencji badacza. Całość narzędzia została sformatowana w sposób przejrzysty i estetyczny, co ułatwia nawigację po kwestionariuszu i minimalizuje ryzyko pomyłek przy zaznaczaniu odpowiedzi.

Procedura badania

Czas przeznaczony na odpowiedź nie jest ściśle określony, ale przyjmuje się, że badany powinien odpowiedzieć na pytania w przeciągu 5-10 minut. Obecność badającego nie jest wymagana, dlatego też badania można wykonać przez Internet.

Badania mogą być przeprowadzane indywidualnie lub w grupie.

Treść merytoryczna pytań zawartych w kwestionariuszu została ściśle skorelowana z problematyką badawczą oraz postawionymi wcześniej hipotezami roboczymi, dotyczącymi oceny skutków reformy oświaty z 1999 roku. Pytania te koncentrują się na kilku kluczowych obszarach, takich jak ocena wprowadzenia nauczania zintegrowanego, zmiany w podstawie programowej, adekwatność nowych podręczników oraz ogólny wpływ zmian strukturalnych na rozwój dziecka w wieku wczesnoszkolnym. Konstrukcja ankiety obejmuje również tak zwaną metryczkę, która znajduje się na końcu narzędzia badawczego i służy do zebrania podstawowych danych socjodemograficznych o respondentach. Metryczka ta zawiera pytania dotyczące wieku badanego, posiadanego wykształcenia, stopnia awansu zawodowego oraz stażu pracy w zawodzie nauczyciela, co jest kluczowe dla późniejszej analizy korelacji między doświadczeniem zawodowym a oceną wprowadzonych zmian systemowych. W przypadku pytań merytorycznych, zastosowana skala Likerta pozwala na zróżnicowanie postaw badanych nauczycieli, od zdecydowanej akceptacji poszczególnych elementów reformy, po ich całkowitą negację, co umożliwia uchwycenie subtelnych różnic w opiniach środowiska pedagogicznego.

Dobór i charakterystyka grupy badawczej

Podstawą doboru próby badawczej w niniejszej pracy była metoda doboru celowego, podyktowana specyfiką podjętego tematu oraz koniecznością dotarcia do osób posiadających odpowiednie kompetencje i doświadczenie zawodowe. Grupę badawczą stanowią czynni zawodowo nauczyciele edukacji wczesnoszkolnej (klas I–III), pracujący w szkołach podstawowych na terenie wybranego województwa, którzy w swojej codziennej praktyce dydaktycznej realizują założenia programowe będące pokłosiem reformy z 1999 roku. Istotnym kryterium doboru respondentów był staż pracy pedagogicznej, ponieważ założeniem badawczym było dotarcie zarówno do nauczycieli pamiętających system sprzed reformy i mogących dokonać analizy porównawczej, jak i do pedagogów młodszych, którzy swoją karierę rozpoczynali już w nowym

systemie strukturalnym. Taka dywersyfikacja grupy badawczej ma na celu sprawdzenie, czy ocena reformy jest uzależniona od długości stażu pracy i przyzwyczajzeń metodycznych, czy też wynika z obiektywnych trudności napotykaných w procesie dydaktycznym. Wielkość próby badawczej ustalono na poziomie zapewniającym reprezentatywność wyników dla badanego środowiska lokalnego, dążąc do zachowania proporcji między nauczycielami ze szkół miejskich oraz wiejskich, co pozwoli na uchwycenie ewentualnych różnic środowiskowych w recepcji zmian oświatowych.

Wszyscy respondenci zostali poinformowani o celu prowadzonych badań oraz o ich anonimowym charakterze, co miało na celu zapewnienie szczerości i autentyczności udzielanych odpowiedzi, a także zminimalizowanie efektu oczekiwań badacza. Zapewnienie anonimowości jest w tym przypadku kluczowe, gdyż pytania dotyczą oceny systemu państwowego oraz warunków pracy, co w przypadku braku poczucia bezpieczeństwa mogłoby skłaniać badanych do udzielania odpowiedzi asekuracyjnych lub zgodnych z oficjalną linią placówki. Grupa badawcza jest zróżnicowana pod względem stopnia awansu zawodowego, obejmując nauczycieli stażystów, kontraktowych, mianowanych oraz dyplomowanych, co odzwierciedla naturalną strukturę kadrową polskich szkół podstawowych. Tak skonstruowana próba pozwala na wieloaspektową analizę zgromadzonego materiału i wyciągnięcie wniosków, które nie będą obarczone błędem jednostronności perspektywy tylko jednej grupy zawodowej.

Metody analizy statystycznej i opracowania wyników

Zgromadzony w toku postępowania badawczego materiał empiryczny, uzyskany za pomocą kwestionariusza ankiety, zostanie poddany szczegółowej analizie ilościowej oraz jakościowej w celu weryfikacji postawionych hipotez badawczych i udzielenia odpowiedzi na pytania problemowe. Surowe dane uzyskane z ankiet zostaną w pierwszej kolejności zakodowane i wprowadzone do arkusza kalkulacyjnego, co umożliwi ich uporządkowanie oraz wstępną weryfikację pod kątem kompletności

i poprawności wypełnienia. Ankiety wypełnione w sposób niekompletny lub noszące znamiona niewiarygodności zostaną odrzucone na tym etapie, aby nie zniekształcać ostatecznego obrazu badanego zjawiska. Głównym narzędziem opisu statystycznego będzie analiza procentowa, pozwalająca na określenie częstości występowania poszczególnych opinii i postaw w badanej populacji nauczycieli, co jest standardową procedurą w badaniach sondażowych w naukach społecznych.

W celu bardziej zaawansowanej interpretacji wyników zastosowane zostaną również techniki korelacji, które pozwolą na ustalenie związków między zmiennymi niezależnymi, takimi jak wiek, staż pracy czy stopień awansu zawodowego, a zmiennymi zależnymi, czyli konkretnymi opiniami na temat skutków reformy edukacji z 1999 roku. Wyniki analizy ilościowej zostaną zaprezentowane w formie graficznej za pomocą wykresów słupkowych i kołowych oraz tabelarycznych zestawień danych, co zwiększy czytelność pracy i ułatwi odbiorcy zrozumienie prezentowanych tendencji. Każdy wykres i tabela zostaną opatrzone autorskim komentarzem analitycznym, który nie tylko opisz prezentowane dane liczbowe, ale także spróbuje wyjaśnić przyczyny zaobserwowanych zjawisk w świetle literatury przedmiotu. Ostatecznym etapem pracy nad wynikami będzie synteza wniosków płynących z poszczególnych pytań ankietowych, co pozwoli na sformułowanie ogólnej oceny reformy z perspektywy badanej grupy nauczycieli nauczania początkowego.

Jeśli potrzebujesz pomocy w pisaniu nowej pracy z pedagogiki, to polecamy serwis [pisanie prac z pedagogiki](#) - fachowa pomoc w pisaniu prac.